RAPPORT

LIDINGÖ STAD

Allmän naturinventering i Högsätra/Bergsätra inför detaljplaneprogram

UPPDRAGSNUMMER 1181009000

2014-04-10

SWECO ENVIRONMENT AB
NORRKÖPING

KAJ ALMQVIST, HANDLÄGGARE
ELKE MYRHEDE, GRANSKARE

Sammanfattning

I ett ca 50 ha stort område vid Högsätra genomfördes en allmän naturinventering baserad på Skogsbiologernas metodik. Sju områden identifierades som värdekärnor. Områdena klassades i en skala klass 1-4, där klass 1 är högst och innebär unika naturvärden. Tio värdekärnor konstaterades:

Område 1	Tallblandskog väst om Läroverksvägen (1,0 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 2	Ekbacke vid Oskarsvägen (0,4 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 3	Talldominerad skog norr Lillåkersvägen (1,8 ha)	Naturvärdesklass 3
Område 4	Blandskogsdunge öster Läroverksvägen (0,3 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 5	Tallmiljö i bostadskvarter vid Högsätravägen (0,6 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 6	Blandskog söder om Lidingö sjukhus (2,5 ha)	Naturvärdesklass 2
Område 7	Ekdominerad lövskog öster om skolan (1,0 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 8	Lövsumpskog vid fotbollsplanen (1,4 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 9	Blandskog norr om Bergsätravägen (1,0 ha)	Naturvärdesklass 4
Område 10	Talldominerad blandskog norr S Kungsv (0,4 ha)	Naturvärdesklass 4

Högsätraområdet sätts in i ett sammanhang mellan kilområdena Sticklingen och Långängen-Elfsvik. Områdets kvalitéer ställs också mot en exempelarts, tofsmesens, krav på sin livsmiljö.

Högsätraområdet ligger något isolerat från de båda stora kilområdena, men ligger i en spridningskorridor och utgör tillsammans med några värdekärnor i närområdet ett mindre men sammanhängande kärnområde av framförallt tallblandskog och lövblandskog. Den ganska ringa storleken på ingående värdekärnor begränsar värdet för mer krävande arter.

Sweco
Luntgatan 28
Box 3063
SE 600 03 Norrköping, Sverige
Telefon
Fax
www.sweco.se

Sweco Environment AB
Org.nr 556346-0327
Styrelsens säte: Stockholm

Kaj Almqvist
miljöutredare
Norrköping
Telefon direkt +46 (0)10 4845244
Mobil +46 (0)702000503
kaj.almqvist@sweco.se

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	**2**
2	Metodik	**2**
3	Översiktlig beskrivning av inventerat område	**2**
4	Redovisning av områden med naturvärden	**4**
5	Områdets funktion som spridningskorridor	**13**
5.1	Spridningskorridorer på Lidingö	13
5.2	Tofsmes – exempel på en tallskogsarts kravspecifikation	13
5.3	Högsätraområdets generella funktion för spridning och som livsmiljö	14

1 Bakgrund

SWECO Environment har på uppdrag av Lidingö stad genomfört en allmän naturinventering inklusive naturvärdesbedömning i Högsätra, Lidingö. Syftet är att inventeringen ska vara ett underlag i arbetet med detaljplaneprogram för området.

2 Metodik

Redovisningen av naturvärden grundar sig på fältinventering samt befintlig information från Lidingö kommun, Skogsstyrelsen och Artportalen. Från kommunen erhölls en granskningsversion av ”Biologisk mångfald på Lidingö – Underlagsrapport till Grönplan (Ekologigruppen 2013-12-19), där tre områden var omnämnda. Vid en utsökning i Artportalen framkom några fynd av hotade fågelarter. Inga data om området påträffades i Skogsstyrelsens databas. Fältinventeringen utfördes 18-20/3 2014.

Inventeringen har utförts med en metodik baserad på Skogsbiologernas naturvärdesbedömning. Metodiken går ut på att förutsättningarna för biologisk mångfald och höga naturvärden inventeras, snarare än naturvärdena i sig. Det handlar bland annat om att bedöma förekomst av biologiska naturvärdesindikerande strukturer som äldre, grova träd, döda träd, lågor i olika nedbrytningsstadier eller riklig lav- eller svamppåväxt. Områdets fysiska förutsättningar/variationsrikedom ingår också i bedömningen, till exempel blockrikhet, berg i dagen, luckor, bryn mm. Resultatet ger en indikation på områdets värde ur naturvårdssynpunkt.

Naturvärden har klassats enligt följande skala:

1. Unika naturvärden/värde av nationellt intresse
2. Höga naturvärden/värde av regionalt intresse
3. Naturvärden/värde av kommunalt intresse
4. Vissa naturvärden/värde av lokalt intresse

Osäkerhetsfaktorer i denna inventering är framför allt tidpunkt för inventeringen. Vintern begränsar möjligheterna att upptäcka många arter, samt omöjliggör upptäckt av flera organismgrupper, vilka inte uppträder alls eller sparsamt under den säsong som inventeringen har utförts. Detta gäller t ex fåglar, groddjur, insekter och örter. Vi försöker att kompensera detta genom att peka ut potentiella substrat, mikrohabitat eller liknande för olika arter.

3 Översiktlig beskrivning av inventerat område

Det inventerade området på södra Lidingö i Högsätra har en areal om ca 50 ha och består av bebyggelse med hus och vägar blandat med grönområden bestående av skog och fält. Centralt i området ligger Högsätra skola och Lidingö sjukhus.

Grönområdena inrymmer flera olika naturtyper bl a tallskog, blandlövskog, ädellövskog och björksumpskog. Skogsområdena i utkanten är mer extensivt skötta medan områden närmast bebyggelsen är skötta med gräsröjning och mer frekvent gallring av träd och buskar.

Landskapet i Högsätra präglas, precis som stora delar av Lidingö, av de många bergknallar som reser sig över det i övrigt flacka landskapet. I de bergiga delarna förekommer ofta tallskog men också en hel del ek. På bergsidornas sluttningar finns ofta mäktigare jordlager som ger förutsättningar för rikare naturtyper som blandlövskog och mer örtrika tallskogar med riklig underväxt av hassel. De plana områden som inte utnyttjats för bebyggelse är till stor del öppna fält med skötta gräsytor. Grönområdena är genomkorsade av många parkvägar och stigar som utnyttjas frekvent av människor för rekreation.

Vid en utsökning av hotade arter inom området i Artportalen 2014-04-10 (SLU:s rapportportal för artobservationer, artportalen.se och artdata.slu.se) påträffades två fågelarter som är knutna till områdets naturmiljö. Nämligen mindre hackspett och nattskärra, båda nära hotade (NT).

Figur 1. Översiktskarta. Röd prick visar läget för det inventerade området vid Högsätra i Lidingö stad.

4 Redovisning av områden med naturvärden

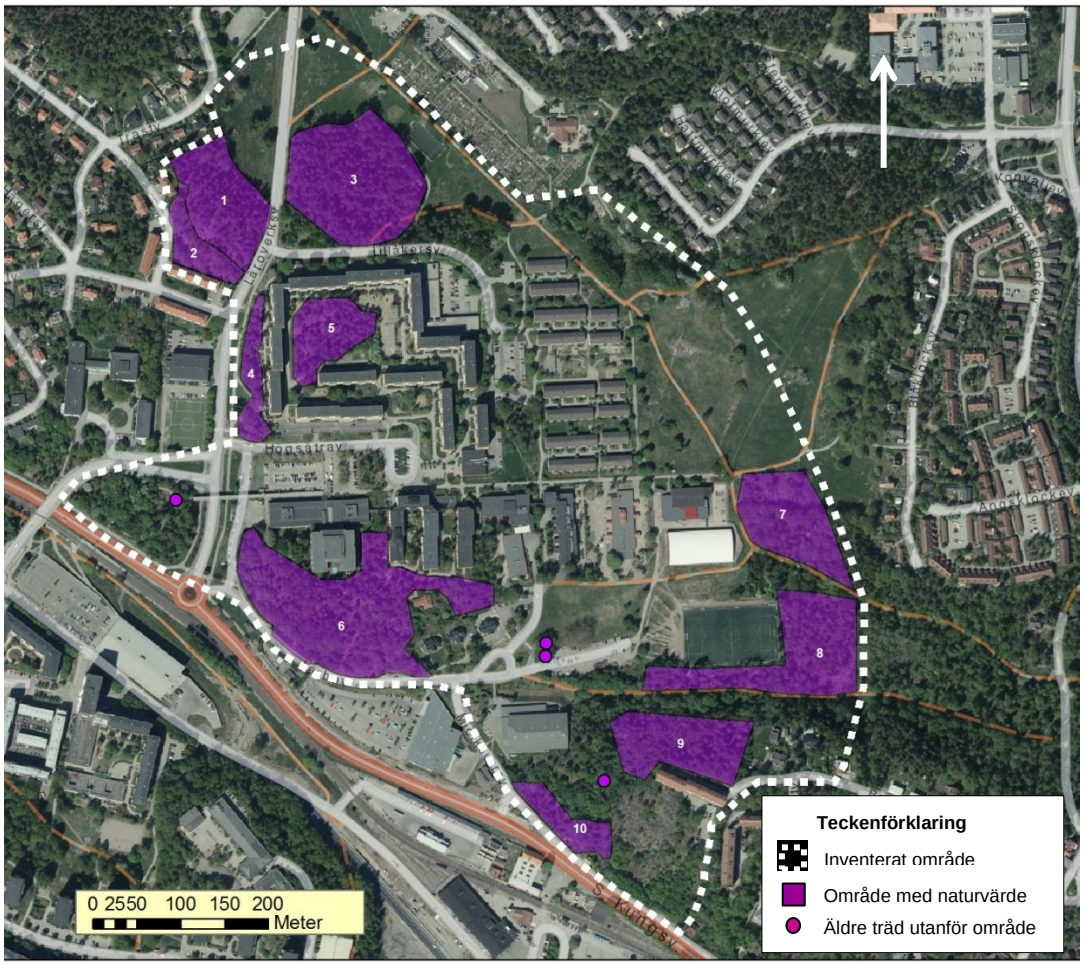

Figur 2. Inventerat område där delarna 1-10 bedömts ha naturvärden.

Område 1 Tallblandskog väst om Läroverksvägen (1,0 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna är värdefulla för olika vedlevande organismer, bl a talltickan som påträffades på en tall. Området har ett visst naturvärde.

Beskrivning

Här finns en bergknalle och sluttning delvis dominerad av gammal tall med inslag av ek. I buskskiktet finns bl a sly av asp, rönn, ek samt bitvis gott om ung tall. Många av tallarna visar tecken på hög ålder – plattad krona, knotiga grenar och pansarbark. Ett litet inslag av död tall finns. På en av tallarna växer talltickor, *Phellinus pini*, en rödlistad art (NT, nära hotad) som också signalerar om att i denna trakt finns kontinuitet av gammal tall.

I den norra delen i brynet mot en öppen gräsmark dominerar lövträd, framförallt ek och asp. I buskskiktet finner man rönn, oxel, björk, ek och skogstry. Marken är täckt av trädgårdsväxterna vintergröna och rosenplister. I brynet står en ganska grov ek och några lite äldre oxlar.

Område 2 Ekbacke vid Oskarsvägen (0,4 ha) Naturvärdesklass 4

Natuvärdesbedömning

Området vid Oskarsvägen är en brynmiljö med visst naturvärde tack vare de ekar och gamla tallar som står här.

Beskrivning

Längs Oskarsvägen finns en parkliknande ekdominerad brynskog på en sydsluttning mellan vägen och en bergknalle. Några gamla tallar med pansarbark finns också spridda mellan ekarna. Buskskiktet är svagt utvecklat, troligen röjt, med arter som ek, rönn och skogstry. Marken är till stor del gräsröjd nära husen och vid tiden för besöket kunde observeras att olika gräs dominerade fältskiktet.

Ekarna är uppvuxna träd men ännu inte så grova, ca 30-40 cm. Några är dock lite senvuxna och är svårbedömda vad gäller ålder. Ett tecken på att några ekar är gamla är tidigare fynd av blekspik (*Sclerephora sp*.) som signalerar gamla träd.

Figur 3. Område 2, Ekbacke vid Oskarsvägen.

Område 3 Talldominerad skog norr Lillåkersvägen (1,8 ha) Naturvärdesklass 3

Naturvärdesbedömning

Tallskogen norr om Lillåkersvägen är varierad med ganska stor trädslagsblandning. Tall med hög ålder är rikligt förekommande och två olika signalarter, båda rödlistade, knutna

till gammal tall påträffades. Död grövre ved förekommer. Även andra trädslag med signalarter, varav en rödlistad, hittades. Området har naturvärden.

Beskrivning
Bergbundet område som domineras av tall men med betydande inslag av gran och andra trädslag. Variationen av trädslag är stor och andra vanliga arter är björk, asp, rönn och ek. I buskskiktet finns samma arter som i trädskiktet samt fågelbär och lönn. Skogen är flerskiktad och bitvis gles i de bergiga partierna. Blåbär är vanligt i fältskiktet.

Det är gott om träd som visar tecken på hög ålder, framför allt tall med plattad krona, knotiga grenar och pansarbark men också några senvuxna granar med knotiga grenar och enstaka senvuxna ekar som är innanrötade. Längs nordvästra brynet finns också många ganska grova aspar.

Död grövre ved av tall förekommer något sparsamt både som lågor och stående träd.

Flera av de gamla tallarna är håliga och är värdar för talltickan *Phellinus pini*, en rödlistad art (NT, nära hotad) som också signalerar om att i denna trakt finns kontinuitet av gammal tall. I solexponerade lägen bär flera tallar på spår efter den rödlistade reliktbocken *Nothorhina muricata* (nära hotad, NT), som också är en signalart för trakt med gott om gammal tall.

I skogen bär även andra trädslag på signalarter och spår av ett långt liv. Några gamla äldre granar har utgångshål av den lilla granbarkgnagaren som är en signalart för kontinuitet av gammal gran. Vid Läroverksvägen finns en något senvuxen ganska grov ek med fruktkroppar av ekticka *Phellinus robustus*, som är rödlistad (NT, nära hotad).

Skogen är genomkorsad av parkvägar och stigar, med trappor, bänkar och en eldstad, allt flitigt använt.

Figur 4. Tall med flera hackspetthål i område 3.

Område 4 Blandskogsdunge öster Läroverksvägen (0,3 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

I den lilla talldungen längs Läroverksvägen finns riktigt gammal tall. På en av tallarna växer en rödlistad art. Området har sammantaget vissa naturvärden.

Beskrivning

Mellan Läroverksvägen och ett bostadskvarter finns en smal dunge med blandade trädslag. Mest slående är de gamla tallarna som visar tecken på hög ålder – plattad krona, knotiga grenar och pansarbark. På en tall växer en tallticka *Phellinus pini*, en rödlistad art (NT, nära hotad) som signalerar om att i denna trakt finns kontinuitet av gammal tall.

Bland övriga trädslag märks framför allt ek, ännu ganska ung, men här finns även asp, sälg, lönn och fågelbär. Samma arter återfinns i buskskiktet.

Område 5 Tallmiljö i bostadskvarter vid Högsätravägen (0,6 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

I talldungen på innergården av ett bostadskvarteret vid Högsätravägen växer riktigt gamla tallar. Två olika signalarter, båda rödlistade, knutna till gammal tall påträffades. Området har sammantaget vissa naturvärden.

Beskrivning
Inom bostadskvarteret vid Högsätravägen finns en ganska gles talldunge på bergig mark. Tallarna är riktigt gamla och har plattad krona, knotiga grenar och pansarbark. Några av dem som står på berghällarna är senvuxna och därmed inte så grova trots den höga åldern. Utöver tall växer det glest med björk, rönn, gran och ek.

Flera av de gamla tallarna är värdar för talltickan *Phellinus pini*, en rödlistad art (NT, nära hotad) som också signalerar att det i denna trakt finns kontinuitet av gammal tall. I solexponerade lägen bär flera tallar på spår efter den rödlistade reliktbocken *Nothorhina muricata* (nära hotad, NT), som också är en signalart för trakt med gott om gammal tall.

Figur 5. Gamla tallar i bostadskvarter, område 5.

Område 6 Blandskog söder om Lidingö sjukhus (2,5 ha) Naturvärdesklass 2

Naturvärdesbedömning
Tallskogen söder om Lidingö är varierad med ganska stor trädslagsblandning. Tall med hög ålder är rikligt förekommande och två olika signalarter, båda rödlistade, knutna till gammal tall påträffades. Hålträd och död grövre ved förekommer. Även ek med en rödlistad art hittades. Området har höga naturvärden.

Beskrivning
Söder om Lidingö sjukhus finns ett ganska stort blandskogsområde. Skogen som ofta är flerskiktad domineras av gamla grova tallar och bitvis även relativt grov ek. I trädskiktet finns bl a även lönn, björk, sälg och andra lövträd. Skiktet under trädkronorna varierar mellan glest till välutvecklat och innehåller t ex fågelbär, lönn, ask, rönn och getapel.

Merparten av tallarna har en hög ålder vilket syns på den plattade kronan, knotiga grenar och pansarbark. På en av de gamla tallarna påträffades rikligt med tallticka *Phellinus pini*,

en rödlistad art (NT, nära hotad) som signalerar att det i denna trakt finns kontinuitet av gammal tall. I solexponerade lägen bär många tallar på spår efter den rödlistade reliktbocken *Nothorhina muricata* (nära hotad, NT), som också är en signalart för trakt med gott om gammal tall.

Hålträd är ganska vanliga i området och är värdefulla för t ex hålhäckande fåglar. Hål syntes på gamla träd av tall, ek och sälg.

Vid en av entréerna till området, den från Lerbovägen, står en grupp gamla ekar. I kanten, mellan Lerbovägen och en GC-väg, står också områdets grövsta ek ca 150 cm i diameter. Ekarna är håliga och hyser den rödlistade ektickan *Phellinus robustus* (NT, nära hotad) som är beroende av gammal ek för sitt fortbestånd. Populationen av ekticka är på väg ned p g a ett generationsglapp i ekbeståndet. Det är helt enkelt ont om gamla ekar.

Död grövre ved av tall förekommer något sparsamt både som lågor och stående träd.

Skogen är genomkorsad av parkvägar åt olika riktningar och bänkar finns på några ställen. Skogen är troligen viktig för friluftslivet både som stråk och en plats för rekreation.

Figur 6. Ektickor på ek i område 6.

Område 7 Ekdominerad lövskog öster om skolan (1,0 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

Lövskogen utgör en värdefull lundmiljö med gott om både ek och hassel som är viktiga för många andra arter. Området har sammantaget vissa naturvärden.

Beskrivning

Mellan Kottlasjön och Högsätra finns en kil av skogsmark med bitvis stort lövinslag. Precis öster om ishallen finns ett avsnitt av denna skog som domineras av medelgrov till ganska grov ek, den grövsta ca 120 cm i diameter.

Skogen är lundartad med en blandning av lövträd utöver ekarna, bl a björk, fågelbär, hägg, rönn, oxel (varav en riktigt grov med påväxt av eldticka). Buskskiktet präglas av hassel, en del ganska grova. Här finns också t ex hägg, rönn och slån, den sistnämnda i brynen. Några tidiga blåsippor vid tiden för besöket visar på den lundflora som finns i fältskiktet.

Norr om skogen finns två spärrgreniga ekar, den ena grov, omgivna av slånsnår och uppväxande lövsly. Slånsnåren har värden för fågellivet, men lövslyet som går upp i ekens krona bör röjas bort.

Stigar och en eldstad i ett bryn är välanvända.

Område 8 Lövsumpskog vid fotbollsplanen (1,4 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

Lövsumpskogen utgör en värdefull biotop för många arter, bl a insekter och fåglar. Området har sammantaget vissa naturvärden.

Beskrivning

Söder och öster om fotbollsplanen finns ett fuktstråk med dels snår av sälg och vide och dels en björksumpskog. Sälg- och videsnåren är bitvis täta och utgör ett bra skydd för olika fågelarter. Ganska många sälgar är rötade av bl a eldticka och några har fallit omkull. Det är också gott om klen död ved. Sälg är värdefull på flera sätt, t ex ger dess tidiga blomning ett viktigt födotillskott för nyvakna bin och humlor på våren och samtidigt är sälgen också bostad för många vedlevande insekter. Dessa lockar i sin tur till sig hackspettar som gör hål som ibland kan bli bostad åt hålhäckande fåglar.

Även i den östra delen där björk dominerar är det gott om klen död ved, men här finns också en del något grövre död björk i form av lågor eller högstubbar. Hägg är utöver sälg och vide ett ganska vanligt inslag i denna del.

Figur 7. Gott om hassel i område 7.

Figur 8. Eldticka på sälg i område 8.

Område 9 Blandskog norr om Bergsätravägen (1,0 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

I den täta blandskogen på sluttningen norr om Bergsätravägen är trädslagsblandningen stor och ganska många träd är grova. Död grövre ved, värdefull för många arter, finns i området som sammantaget har vissa naturvärden.

Beskrivning

På en nordsluttning norr om ett flerbostadshus på Bergsätravägen finns en flerskiktad lundartad blandskog med många ganska grova träd. Dominerande trädslag är tall, gran, ek och björk. Även lönn, lind och asp finns spridda, några grova aspar står i den västra kanten av området. Många av tallarna är riktigt gamla vilket syns på plattade kronan, knotiga grenar och pansarbark. Några av granarna har också ganska hög ålder och bär spår av den lilla granbarkgnagaren som är en signalart för kontinuitet av äldre gran.

I de tämligen täta skikten under de högsta kronorna finns unga träd och buskar av samma arter som i trädskiktet samt rönn och hassel. Några av hasselbuketterna har riktigt grova stammar vilket inte är så vanligt. Vid tiden för besöket i mars, kunde endast blåbärsris noteras i fältskiktet.

På det tämligen begränsade området finns en hel del död grövre ved som gynnar vedlevande arter. Här finns bl a några grova rätt färska lågor av gran tillsammans med murkna högstubbar av björk.

Område 10 Talldominerad blandskog norr S Kungsv (0,4 ha) Naturvärdesklass 4

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna är värdefulla för olika vedlevande organismer, bl a för den rödlistade reliktbocken *Nothorhina muricata* vars spår påträffades på flera tallar. Området har sammantaget vissa naturvärden.

Beskrivning

Längs västsluttningen mot södra Kungsvägen finns en talldominerad skog uppblandad med yngre träd av ek, björk, lönn, rönn, hassel samt täta snår av ganska grov getapel. Tallarna är riktigt gamla vilket syns på plattade kronan, knotiga grenar och pansarbark. Enstaka tallar har hackspetthål och kan fungera som boträd för många hålhäckande fåglar. I södra delen av området finns en grov vidkronig lönn.

På några tallar som står solexponerade i brynet mot vägen syns spår av spår efter den rödlistade reliktbocken *Nothorhina muricata* (nära hotad, NT), som också är en signalart för trakt med gott om gammal tall.

Död grövre ved förkommer sparsamt.

5 Områdets funktion som spridningskorridor

5.1 Spridningskorridorer på Lidingö

I rapporten *Biologisk mångfald på Lidingö* (Ekologigruppen AB på uppdrag av Lidingö stad, granskningsversion dec 2013) redovisas öns ekologiska grönstruktur. Där konstateras att Lidingö är, med sina kilområden Sticklinge och Långängen-Elfvik, en del av Järvakilen på fastlandet. Direkt norr om Lidingö finns också Bogesundskilen (SWECO:s kommentar). För tallmiljöer finns ett antal större kärnområden med ekologiska samband inom ön. Samband finns även till ovanstående områden på fastlandet över sunden.

Det nu aktuella området i Högsätra ligger strax utanför sådant kilområde (figur 9), Långängen-Elfsvik, som karaktäriseras av barrskogar/blandskogar med mer eller mindre stort inslag av gammal tall men med sparsam förekomst av död ved. Dessa områden är alltså inga naturskogar men har ett stort värde för arter som är beroende av äldre skog. Riktigt gammal (>150 år) tall är inte vanlig i det ordinarie produktionsskogsbruket vilket gör att dessa kärnområden bör behandlas med varsamhet. I ovan nämnda rapport av Ekologigruppen AB redovisas tre värdekärnor inom Högsätraområdet.

I föreliggande rapport påvisas ytterligare 7 värdekärnor i Högsätraområdet, huvudsakligen områden med naturvärden i tallmiljöer men även i lövskogsmiljöer.

5.2 Tofsmes – exempel på en tallskogsarts kravspecifikation

Olika arter har olika egenskaper och levnadssätt vilket gör att det finns ett stort spektrum av respons på den fragmentering av skogsområden som produktionsskogsbruk eller en växande stad förorsakar. Allt från de arter som t o m gynnas till de som försvinner helt. Det är givetvis de arter som är svårspridda och känsliga för störningar som är en utmaning i arbetet med fysisk planering.

Tofsmes kan väljas som exempel på en art med vissa krav på sin livsmiljö, utan att på något sätt vara extrem. Tofsmesen har använts som fokusart i rapporten *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad* (Mörtberg, U., Zetterberg, A. & Gontier, M. 2007. Miljöförvaltningen, Stockholms stad.).

I rapporten redovisas bl a följande forskningsresultat om tofsmes:

- Revirstorleken varierar mellan årstiderna från att under häckningstid vara några få hektar till att under vintern vara 10-20 ha då tofsmesarna ingår i meståg.
- Viktiga företeelser i reviret är bl a död ved samt skiktad och halvöppen skog.
- Tofsmes är i viss mån känslig för fragmentering. Det tycks finnas ett minimimått för hur stor och sammanhängande en skog måste vara för att tofsmes ska kunna finnas. I en belgisk studie visades att fragmentering och ett ökande avstånd till sammanhängande skog påverkade ungspridningen negativt, samt att fragmenterade skogspartier utgjorde andrahandsval av habitat.
- Arten uppträder ytterst sällan i avverkade områden. Tofsmesen flyger ogärna över öppna fält om sträckan är mer än några 100 meter och sällan över halvöppna ytor

även om det finns enstaka stora träd. En slutsats av en studie var att avverkade områden, jordbruksmark och mycket ung planterad skog fungerar som barriärer för tofsmes.

- En fragmenteringsstudie av talltita visade att revirstorleken ökade med graden av fragmentering i landskapet och att predationsrisken (risk att bli rovdjursmat) ökade i samband med behovet att flyga över öppna och halvöppna områden. Om man beaktar likheterna i både habitat (livsmiljö) och beteende mellan tofsmes och talltita är det troligt att tofsmesen reagerar på liknande sätt vid fragmentering av landskapet.

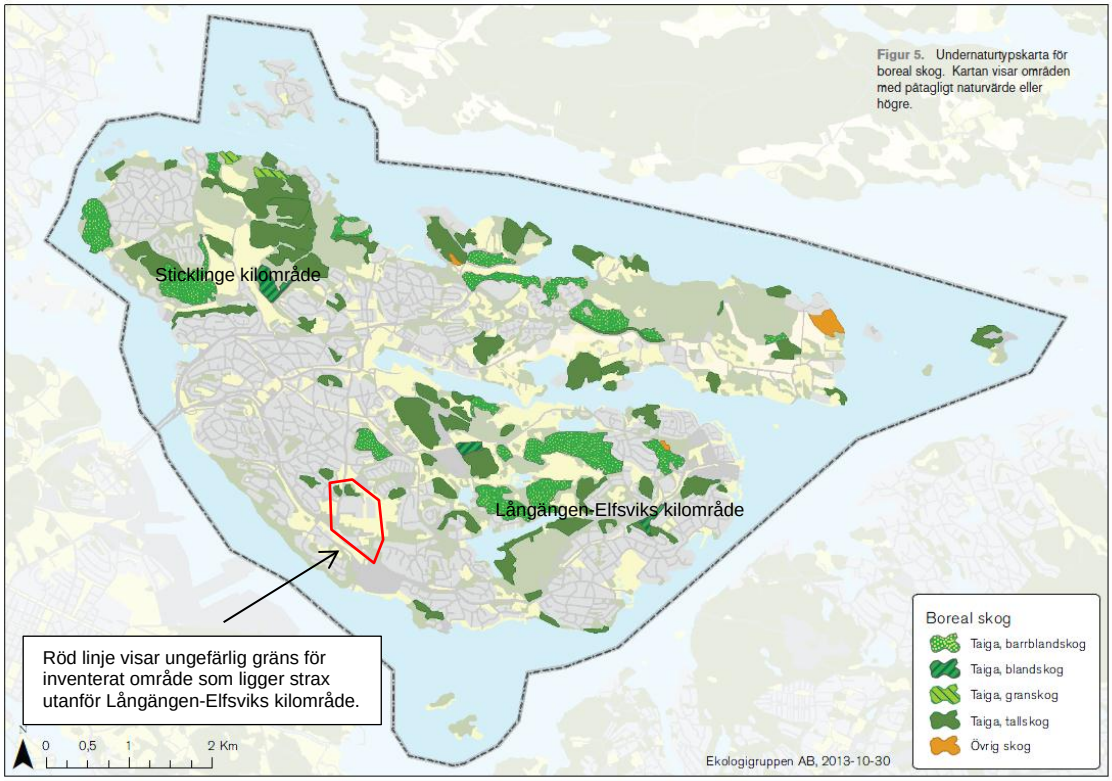

Figur 9. Pilen i kartan pekar på inventerat område, där två värdekärnor för boreal skog och en för övrig ädellövskog påvisades i Ekologigruppens rapport. Dessa områden ingår också i ett ekologiskt samband mellan kilområdena. I föreliggande rapport hittades ytterligare 7 värdekärnor inom inventeringsområdet. Underlagskartan är ett utdrag från rapporten "Biologisk mångfald på Lidingö" (Ekologigruppen AB på uppdrag av Lidingö stad, granskningsversion dec 2013).

5.3 Högsätraområdets generella funktion för spridning och som livsmiljö

Skogsområdena i Högsätra är öar i ett, i den här delen av Lidingö, delvis splittrat landskap. Men mellan Högsätra och Sticklinge kilområde i norr, finns små skogsdungar och villaområden med många skogsbeklädda tomter som lindrar fragmenteringen. Detta gör troligen att dessa villakvarter ändå kan ha en viss funktion som spridningskorridor mellan kilområdena. Men observera att villatomterna inte har någon sammanhållen

skötselplan med syfte att upprätthålla en spridningskorridor. På kort tid kan äldre träd avverkas utan att någon återväxt finns som tryggar fortsatt hög trädålder i området.

Värdekärnorna i Högsätra varierar i storlek från riktigt små 0,3 ha till något större 2,5 ha. Uppenbarligen har många av värdekärnorna en funktion för de signalarter som har påträffats. Men små områden har en sämre funktion för mer krävande arter, t ex den ovan diskuterade tofsmesen, bl a på grund av den begränsade ytan och den relativa isoleringen. Däremot kan de små områdena troligen fungera som ”stepping-stones” (Relativt små värdekärnor som inte hänger samman och inte är kompletta som livsmiljö för en art, men möjliga att uppehålla sig i vid spridning.) i en spridningskorridor.

En sökning i Artportalen Svalan 2014-04-10 (SLU:s rapportportal för fågelobservationer, http://svalan.artdata.slu.se/birds/) visar att inga fynd av tofsmes inrapporterats i närområdet under perioden 2000-2014 (figur 10). Fynden återfinns till stor del i de större kilområdena. Detta kan visa på att värdekärnorna i Högsätra är allt för små för att hysa mer krävande arter. Observera att bidragande orsak till fyndbilden i villaområdena också kan vara att färre människor med fågelintresse rör sig i ett område som till stor del utgörs av privata tomter.

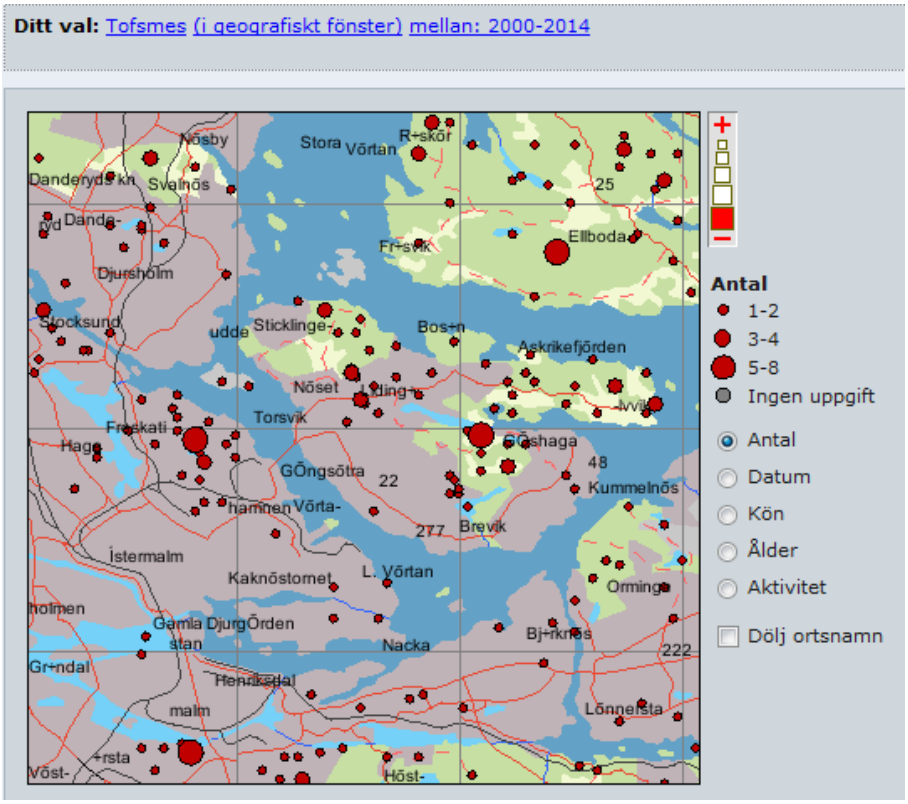

Figur 10. Inrapporterade fynd av tofsmes till Artportalen Svalan (SLU:s rapportportal för fågelobservationer 2014-04-10, http://svalan.artdata.slu.se/birds/)

Högsätraområdet ligger något isolerat från de båda stora kilområdena, men ligger i en spridningskorridor och utgör tillsammans med några värdekärnor i närområdet ett mindre men sammanhängande kärnområde av framförallt tallblandskog och lövblandskog. Den ganska ringa storleken på ingående värdekärnor begränsar värdet för mer krävande arter.